

בתקופת חג השבועות וכ"ש בחג עצמו כולנו מתחזקים בלימוד התורה כראוי לימים אלו בהם זכינו לקבל תורה מפי הגבורה. אמנם יש כאן מקום לבירור, כי הרי במתן תורה קבלנו את התורה על כל מצוותיה ולמה לא נעסוק בכל המצוות אותם קבלנו ונשתדל בקבלתם באהבה? הלא את תרי"ג מצוות קבלנו ולא רק את מצוות לימוד התורה.

יאמר מי שיאמר- מצוות לימוד התורה היא החשובה שבכולם.

אף על פי כן נראה שאין זו הסיבה, מכיוון שלא מדברים על מצוות תלמוד תורה כמצווה חשובה יותר מאחרות אלא כעיקר קבלת התורה. כאילו קבלת התורה היתה בשביל לימודה ולא למען קבלת מצוותיה באהבה.

הנה מחז"ל בכמה מקומות משמע שבאמת זה צורת היום ותוכנו, ראש לכל בגמ' פסחים (סו:) איתא "רב יוסף ביומא דעצרתא אמר: עבדי לי עגלא תלתא. אמר: אי לא האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא (וכתב רש"י- "אי לאו האי יומא - שלמדת תורה ונתרוממתי - הרי אנשים הרבה בשוק ששמן יוסף, ומה ביני לבינם") רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעיברא דדשא ואמר: חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי לך תנאי. איני? והאמר רבי אלעזר: אילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר 'אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי' - מעיקרא כי עבדי איניש - אדעתא דנפשיה קא עבדיד". הרי לנו שעיקר ענינו של יום הוא לימוד התורה ומכיוון שקבלת התורה היתה לשם לימודה. כמו כן מדובר בסמיכות על לימוד התורה. (וממילא גם זה הנושא- האם דוקא לימוד התורה הוא זה שמשנה את האישיות או אפי' קיום מצוותיה. ואכמ"ל) כמו כן מובא בירושלמי "רבי משרשיא בשם רבי אידי בכל הקרבנות כתיב חטא ובעצרת אין כתיב חטא אמר להן הקדוש ברוך הוא מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם". גם כאן המשמעות היא עול לימוד התורה. גם מגמ' (פסחים קיח.) "אמר רבי יהושע בן לוי: הני עשרים וששה הודו כנגד מי - כנגד עשרים וששה דורות שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו, ולא נתן להם תורה, וזן אותם בחסדו". ומשמע מזה שעד מתן תורה קיום העולם היה בחסד ה', ומאז ואילך תלוי בתורה. וזה מצינו גבי 'חוקות שמים וארץ לא שמתי' שתלוי העולם בלימוד התורה. וזה התחדש במתן תורה, הרי לנו שמה שניתן לנו ביום זה הוא תורה לשם לימודה.

בכל אלה יש רק ביסוס לזה שהשמחה הגדולה ומהות החג היא בעצם רק בתלמוד תורה לו זכינו ביום זה. מעתה מוטל עלינו לנסות ולברר מדוע? למה לא נחשיב את קבלת התורה על כל מצוותיה כעיקר השמחה ביום זה וכעיקר התכלית שבמתן תורה?

ונראה לבאר בהקדם תמיהה, למה אנחנו בכלל מציינים את יום מתן תורה בחג השבועות, הלא את מה שהיה לנו שם הפסדנו בחטא העגל ושבירת הלוחות שבעטיו, וכמו שביאר הספורנו (ויקרא כ"ג, ל"ו) "ובהיות שהיה יום החמשים ליציאת מצרים יום מתן תורה אשר בו נעצרו ישראל יחדו לעבודת האל יתברך קראוהו רבותינו ז"ל עצרת, אמנם בתורה לא הוזכר אותו היום בזה השם כלל וזה מפני שקלקלו ישראל את המושג בעצירתם ויתנצלו את עדים מהר חורב", וכוונתו כי שם 'עצרת' מורה על ענין הקליטה שקולט בתוכו הארת וקדושת החג, וע"כ מכיוון שבחג השבועות לא זכו לעצור בתוכם את קדושת החג לא נקרא 'עצרת'. וע"כ מתחזקת השאלה למה אנו בכלל חוגגים את יום מתן התורה, הרי הפסדנו את מה שקבלנו באותו יום, ורק ביום זה חזרנו וקבלנו תורה בדרגה אחרת לגמרי.

וביאר בזה בעל האור גדליהו כי בלוחות הראשונות היו גם הכתב וגם גוף הלוחות מעשה אלקים, ומובא בספרים הק' שהנשמה בגוף כאזכרות בגווילין, וע"כ מה שמסמל הלוחות שהיו מעשה אלקים זה את מצב בני ישראל באותו זמן, כי בזמן מתן תורה גם הנשמה וגם הגוף הסכימו לדבר אחד, לעשות רצונו ית', ולא היה בגוף שום צד התנגדות לזה, והוא מ"ש שבטלה זוהמתן כי חזרו למצב של אדם הראשון קודם החטא, כי אור הנשמה היה מאיר תוך הגוף עד שנהפכו להיות אחד, וע"כ נחשבו 'גיבורי כח' באמירת 'נעשה' כי גם כח העשיה של הגוף הצטרף לגמרי לכח הנשמה, וע"כ לא היה שייך אז יותר מיתה, כי הוא בא מצד הגוף, אבל כשהצטרף לגמרי עם הנשמה לא שייך יותר מיתה. ועל מצב זה נאמר 'אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כולכם' כידוע.

לעומת זה בלוחות שניות, הכתב- הנשמה- אמנם היה אותו כתב כי האותיות שפרחו הם שנקבעו בלוחות השניות¹ כי בבחינת ה'נשמה' לא השתנה כלום, אבל הלוחות-הגוף- כבר לא היו מעשה אלקים אלא 'פסל לך', כי ירדו ממדרגתם בחטא העגל² וכמ"ש 'אכן כאדם תמותון', שע"י החטא נגרם מיתה כי הגוף ירד ממדרגתו, וכבר לא היה בבחינת מלאך, ולכן כפי מדרגתם ניתן להם הלוחות שהיה הגוף מן הארץ- 'פסל לך', והעבודה של האדם הוא לזכר את הגוף שיהיה ראוי לקבל את האור של הנשמה. וע"כ מובן הוא למה בלוחות הראשונות לא היה שייך שכחה והיו מבינים את כל דקדוקיה ואותיותיה של תורה כיוון שלא היה כח מתנגד, לעומת לוחות שניות שהגוף כבר מתנגד לחלק הנשמה וע"כ השכחה מצויה בו.

והנה אמרו חז"ל (ברכות ח:) "לוחות ושברי לוחות מונחות בארון", וצ"ב אם אבדנו את כל חלקינו מלוחות ראשונות לאיזה צורך מונחים בארון, ומזה מוכרח שלא אבדנו כל חלקינו בהם, ויש כח ביד האדם לצרף ולחבר את שברי הלוחות ולזכות לדרגתם, וזה ע"י לימוד התורה ביגיעה, כי בלוחות הראשונות היו הדברים בבחירות שראו הכל משרשי הדברים וממילא כל הענפים נקלטים בבחירות, וכיום עיקר היגיעה היא כי צריך לתפוס את הדברים מן הענפים אל השורש וזוהי יגיעה גדולה, אמנם הזוכה חזה הרי הוא שייך בדרגת לוחות ראשונות. וע"כ לוחות ושברי לוחות מונחים בארון.

ורק ע"י עמל התורה יכולים לחזור ולזכות לבהירות שהיתה בלוחות הראשונות, כי ע"י עמל התורה משבר כח הגוף וזוכה לזהר

¹ ז"ל האלשיך (שמות לד) "והוא כי וכתבתי כו", כלומר מה שאכתוב אינו מה שהוא עתה בשברי לוחות, אף שהיו שם כל האותיות חקוקות ורשומות, אלא מה שהיו מתחלה בראשונות אשר שברת, ולא במה שאחר השיבור. והוא כי בראשונות היתה רוחניות גדולה באותיותיהן ואותו הרוחניות הוא מה שפרח ונסתלק, כמו שאמר ז"ל (שמות רבה מו א) שראה אותיות פורחות באויר. ואמר כי אשר היו מאז ברוחניותן כך אכתבם, באופן שלא חסרו מהראשונות רק מה שאין גם הלוחות מעשה אלהים".

² ומה מדוייקים הדברים במה שאמר חז"ל (שמו"ר יתרו פרשה כז) 'כך אמר הקדוש ברוך הוא שני כוסות מזגתם בסיני נעשה ונשמע, שברתם נעשה עשיתם לפני עגל הזהרנו בנשמע', כי ביארנו שהנעשה היה כח הנשמה שנכנס תוך הגוף עד שכח העשיה השייך לגוף התבטל לגמרי לנשמה, אבל אחרי שקלקלו ודבר זה ניכר רק בגוף בחזרת המיתה ואל בנשמה- כמו שביארנו שהאותיות שבלוחות הראשונות פרחו והם הם שנקבעו בלוחות שניות. וע"כ נחשב הדבר שקלקלו רק את חלק ה'נעשה' ולא את הנשמע, כי הוא כנגד הנשמה ולא נפגם כלל.

כח הנשמה שע"י מבין עומק בהירות כוונות התורה, וכמ"ש (ברכות 30): "מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה - שנאמר 'זאת התורה אדם כי ימות באהל', שענינו שבירת והמתת כח הגופני עד שכח הנשמה יפעל הכל תקפו.

מעתה, ברור כשמש מה שאנו חוגגים את יום מתן תורה דשבעות, כי כל שאלתנו היתה כי היר הפסדנו את דרגתנו, אמנם להתבאר אי"ז נכון כלל, וע"י עמל ויגיעה בלימוד התורה זוכים ללוחות הראשונות. ומכיוון שכך מתבאר מאליו למה אנו עוסקים כ"כ בחלק הלימוד של התורה ולא במצוות שגם אותם קבלנו במתן תורה, כי את כל כל לוחות השניות בעצם הפסדנו וא"כ אין לנו מה לחגוג ביום זה, אלא שע"י עמל תורה יש לנו שייכות ללוחות ראשונות ורק בגלל זה יש לנו מה לחגוג את יום מתן תורתנו ביום זה. ע"כ עוסקים רק בלימוד התורה ביום זה כי רק בו טמון שייכותנו למתן תורה דלוחות הראשונות. והוא נפלא.

עוד נראה לפרש במהלך אחר, בהקדם מה שהקשו מה היתה קנאת המלאכים בנתינת התורה לעם ישראל, הלא התורה היא לא כלי וחפץ הנלקח מאחד על חשבון הזולת, אלא מעין מה שאמרו 'נר לאחד נר למאה' ומאי איכפ"ל אם גם עם ישראל יעסקו בתורה.

וכמו כן קשה בנוסח ברכת 'אשר בחר בנו מכל העמים' הלא במדרש (וזאת הברכה פרשה ג') אמרו "מלמד שהחזיר הקדוש ברוך הוא את התורה על אומות העולם, ולא קבלוה, עד שבא אצל ישראל וקבלוה", הרי רק אחרי שהציע ה' את התורה לפני האומות ולא רצו אותה הציע אותה לנו, א"כ איך יקרא לזה שבחר בנו, הלא להיפך- אנו בחרנו בה. ומוכרח מזה שהתורה ניתנה לנו לא רק כאפשרות לדעת אותה ולקיים מצוותיה אלא קבלנו את התורה בתורת 'בעלים' להכריע בה ולקבוע צורתה לטמא ולטהר וכו'³ וזה היה הוויכוח של המלאכים כיוון שהנידון היה בידי מי תהיה התורה להכריע בה, ואת זה לא השכילו המלאכים להבין כיצד תהיה תורת ה' בידי בשר ודם. וכן להנ"ל מבואר שהתורה ניתנה רק לנו באופן של קבלה מליאה בתורת בעלים ולא לאומות העולם שלהם רק הציעו לקיים מצוותיה.

א"כ מובן שמכיוון שציווי התורה היו יכולים להתקבל גם אצל אומות העולם. וכמו כן גם עם ישראל הצטוו על חלק ממצוותיה במרה גם לפני קבלת התורה שבת ופרה אדומה ודינין, למשל⁴. וכן חלק מהמצוות הצטוו רק אחרי קבלת התורה כמו פרשת שתוי יין⁵. א"כ מוכח מזה דנתינת התורה בהר סיני הוא דווקא כהיכי תמצוי ללימודה ולהכריע בה, ולא העיקר לקיום מצוותיה שזה לא שייך דווקא להר סיני. וע"כ שמחתנו ביום זה הוא כדברי ר' יוסף 'אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא' וכפי' רש"י שם 'אי לאו האי יומא- שלמדתי תורה ונתרוממתי'.

כך משמע גם במה שהרבה מגופי הלכות תלמוד תורה נלמדות ממעמד הר סיני בילפוטא ד'כנתינתה' "והודעתם לבניך ולבני בניך" וסמ"ך ליה "יום אשר עמדת לפני השם אלקיך בחורב" ללמד כי **סדרי העמידה בחורב הם הם דרכי לימוד התורה** (פחד יצחק מאמר ט').

שמה כדברי הוא המכוון בגמ' קידושין (מ): "גדול תלמוד תורה שקדם לחלה ארבעים שנה" ופי' רש"י "כשיצאו ממצרים נתנה להם תורה בחדש השלישי ובחלה לא נתחייבו עד שנכנסו לארץ". הרי לנו שההוכחה שתורה גדולה היא ממה שלא ניתנה כחלק אחד עם מצוותיה אלא היו בזה שני ענינים שונים. במעמד הר סיני קבלו את התורה כ'חפצא' ללימוד התורה והתקשרות לקב"ה על ידה, ובזמנים אחרים קבלו את כל המצוות. אמנם זה נסתר ממה שכתב רבי סעדיה גאון (בסידורו עמ' קצ"א) שכל התורה כלולה בעשרת הדברות וביאר את כולם באריכות.

אולי בזה יתבאר גם מה שהק' המג"א על קביעות חג מתן תורה ליום החמישים בעוד שודאי מתן תורה בפועל היה ביום ה'נ"א (הרי י' ניסן שבו נצטוו 'משכו וקחו לכם' היה בשבת (שע"כ קבעו את שבת הגדול) א"כ יציאת מצרים בט"ו לחודש היה ביום ה' ומאז ספרו שבע שבתות שנסתיימו ביום ה', וקיי"ל דתורה ניתנה לנו"ע בשבת, א"כ הוה ביום נ"א לספירה). ואיך אומרים ביום החמישים 'זמן מתן תורתנו', כמו"כ העירו אמאי אמרין 'זמן מתן תורתנו' ולא 'זמן קבלת תורתנו'. ולפמ"ש אולי אפשר לבאר שבאמת התורה בתורת 'ציווי' ניתנה לעם ישראל רק במעמד הר סיני וזה היה ביום נ"א ורק אז התחייבו במצוות, אמנם מה שרצה הקב"ה לתת לעם ישראל בעלות על התורה הוא ניתן כבר מיום החמישים, וכמו שהיה אמור להיות לפני שמשה הוסיף יום אחד מדעתו. ולפי"ז מיושב שפיר כפתור ופרח, כי באמת במתן תורה דיום נ"א התחייבו בחיובי המצוות, אמנם מה שאנו חוגגים את זמן מתן

³ וז"ל הר"ן בדרשותיו (הדרוש השביעי) "וכשרבו המחלוקת בין החכמים, אם היה יחיד אצל רבים היו קובעים הלכה כדברי המרובים, ואם רבים אצל רבים או יחיד אצל יחיד, כפי הנראה לחכמי הדור ההוא. **שכבר נמסרה ההכרעה להם**, כאמרו 'ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם וכו' לא תסור וגו', הרי שניתן רשות לחכמי הדורות להכריע במחלוקת החכמים הנראה להם, ואף אם יהיו הקדומים מהם גדולים מהם ורבים מהם. ונצטוו לילך אחר הסכמתם, הן שיסכימו לאמת או להפכו. וזהו ענין רבי אליעזר הגדול ומחלוקתו, כדאמרין שם במציעא (נט): עמד ר' יהושע על רגליו ואמר 'לא בשמים היא' כבר ניתנה למשה על הר סיני וכתוב בה 'אחרי רבים להטות'. הנה ראו כולם שר' אליעזר מסכים אל האמת יותר מהם, וכי אותותיו כולם אמיתיים צודקים, והכריעו מן השמים כדבריו, ואף על פי כן עשו מעשה כהסכמתם. שאחר ששכלם נוטה לטמא, אף על פי שהיו יודעים שהיו מסכימים הפך מן האמת, לא רצו לטהר. והיו עוברים על דברי תורה אם היו מטהרים, כיון ששכלם נוטה לטמא. **שההכרעה נמסרה לחכמי הדורות, ואשר יסכימו הם הוא אשר צוה ה'.**

⁴ לא נעלם ממני מש"כ בזה ה'פחד יצחק' דאין הכוונה דבמרה נצטוו על שבת של תורה אלא דהיתה מצוה של נבואה.

⁵ ז"ל הרמח"ל ב'דעת תבונות' (ס' קנ"ח) "כי זה מה שעשה האדון ב"ה לישראל בהר סיני שהנה לא נתן להם שם התורה כולה".

תורתנו ביום ה' מדויק מאוד כי אנו חוגגים את מה שהקב"ה מצידו נתן לנו תורה ביום זה⁶ וזה היה רק על חלק לימוד התורה והכרעתה שניתן לנו ושפיר עסקין ביום זה רק בעיני לימוד התורה. כי מצד הקב"ה את הבעלות על התורה קבלנו כבר ביום ה'.

ומדויקים הדברים מאוד, כי תוספת היום שהוסיף משה רבינו הוא גופא הכרעה בהוראת ה' ע"י לימודים כתורה שבעל פה, והנה הך דרשא ד'מה מחר לילו עמו אף היום לילו עמו' היא הדרשא הראשונה של תורה שבעל פה משעה שניתנה תורה לישראל ומזה שלא שמענו את הדברה הראשונה של אנכי השם אלקיך עד צפרא למדנו הסכמתו של הקב"ה לכחם של דברי סופרים, דכאן היה הכח המיוחד של נתינת התורה לתחתונים במה שמשה קבע כאן הלכה. הרי לנו שכבר ביום חמישים נמסרה התורה להיות כפופה תחת דעת חכמי ישראל. כך שנתנת תורה של יום נ' מתבטאת דווקא ממה שהוסיף משה יום אחד והסכים הקב"ה על ידו⁷. ('פחד יצחק- שבועות, מאמר י"א).

ומכיוון שכך אולי נעמים את דברינו בתוך את דברי הביה"ל המפורסמים, כי החידוש במה שאמרו עם ישראל 'נעשה ונשמע' הוא בזה שלימוד התורה הוא דבר כשלעצמו. כי אם היו אומרים 'נשמע ונעשה' הכולנה בזה היא שצריך לקיים מצוות ובכדי לדעת אותם מוכרחים ללמוד את התורה כהיכי תמצא לידיעת המצוות בהם אנו מחוייבים, אבל כשאמרו 'נעשה ונשמע' משמע 'נעשה' וזה כבר כולל את לימוד התורה לשם קיום המצוות, וכהוסיפו ואמרו 'ונשמע' היינו לימוד התורה כתכלית בפני עצמו, ולא כהיכי תמצא לידיעת חיובי המצוות אלא כדבר בפני עצמו. (ואמר בזה רבינו בעל ה'פחד יצחק' שמדויק הדבר בנשיאת הארון, כי הרי הארון נושא את נושאו' וא"כ 'נושאו' למה לי, אלא ללמדנו כי נשיאת הארון לא באה כהיכי תמצא להגיע למקום פלוני, כי הארון יכול להגיע גם בלעדי נושאו, אלא שנושאת הארון הוא תכלית לעצמה. וכמו"כ לימוד התורה 'עץ חיים' היא למחזיקים בה' הוא תכלית בפני עצמה. ולא כי התורה צריכה שיחזיקו בה. והדברים מאירים.) ואולי הם דברינו כי בקבלת התורה היו שני חלקים- קבלת התורה וחיובי מצוותיה (ביום ה"א) ומתן תורה ללימודה כתכלית בפני עצמה (ביום החמישים שבו אנחנו חוגגים את מתן תורה וע"כ עוסקים רק בתלמוד התורה).

עוד אפשר לבאר בשינוי קצת, כי באמת שמחת חג השבועות הוא במה שקבלנו את מצוות התורה, אמנם לימוד התורה המודגש ביום זה הוא לא מדין 'ושננתם' דמצוות תלמוד תורה אלא מדין קיום המצוות. ונבאר דברינו עפ"י מש"כ בהקדמת האגלי טל וז"ל "יען שבש"ס סוטה (ז.) מבואר שכל מצוה ומצוה נכרתה עליה ארבעה בריתות ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ומבואר שללמוד וללמד הוא מחלקי המצוה" עכ"ל. ובעצם זה מה שהורו לנו אנשי כנה"ג באמרינו בברכת אהבה רבה 'ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל דברי תלמוד תורתך', כי בשלמא ללמוד את דברי תלמוד תורתך- ניחא, אבל לשמור ולעשות את דברי 'תלמוד' תורתך- מהיכי תיתי, אמנם להנ"ל מיושב שפיר, כיוון שהלימוד הוא חלק מקיום המצווה, וא"כ אנו מקיימים את דברי תלמוד התורה, ולא בתורת מצוות 'ושננתם' שזה לא שייך למצווה, אלא בתורת קיום המצווה הפרטית בה עוסקים בלימודה.

ובזה אפשר גם לפשוט מה שנראה כסתירה לכל דברינו, הרי זה ידוע שהמנהג בימי הגאונים והראשונים היה ללמוד ולקרא ולשורר תרי"ג מצוות ב'אזהרות' שחיברו הגאונים והראשונים במוסף דשבועות, שהם פיוטים הכוללים בתוכם את כל תרי"ג מצוות (ונראה לי שהספרדים נוהגים כך גם היום), והרי זה מעשה לסתור את כל דברינו כי משמע מזה ששמחתם ביום חג מתן תורה היה בציווים שבה. אמנם מעתה מיושב הדבר כי גם לימוד התורה שלנו הוא מתורת קיום המצוות, כי זה החיבור שלנו לכל חלקי התורה גם בלי להיפגש עמם במציאות, כך שאם הלומד עוסק כרגע בדיני מעקה, הרי הוא מחובר למה שקבל מהר סיני מיד באותו הזמן ואפי' שבמציאות יתכן ולא יפגש עם קיום מצווה זו בפועל. ואולי זה מה שכווננו חז"ל באומרם (מנחות ק"י:) "מאי דכתיב 'זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם', כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם", כיוון שתורת חטאת היא חלק ממצוות חטאת.

יש בנותן טעם לצרף כאן את דברי בעל ה'אבי עזרי' בהל' ת"ת ז"ל "הנה בשו"ע (או"ח ס' מ"ז ס"ד) פוסק המחבר שנשים מברכות ברכת התורה, ויעו"ש במג"א שכתב הטעם משום שהם חייבות ללמוד הדין שנצטוו, והביא את זה מהב"י בשם האגור, ויעו"ש בביאור הגר"א שדבריהם דחויין מכמה פנים וקרא צווח ולמדתם את בניכם ולא בנותיכם אלא עיקר הוא ע"פ מה שכתבו התוספות ושאר פוסקים הנשים מברכות על מ"ע שהזמן גרמא וכו' ואף דקיי"ל כאילו מלמדה תפלות דוקא בתורה שבע"פ וכו' עיי"ש.

ועיין בספר בית הלוי (ח"א סימן ו') שתמה עליו שאינו דומה לישראל שמצווים ללמוד כל התורה כולה אף אלו שאינן נוהגות בהן, משא"כ נשים פטורות מלימוד תורה, רק שמחוייבות ללמוד מצות שלהן לדעת לקיימן, אין זו מצות לימוד תורה ע"ש. ונראה בזה שזה ודאי שאין הנשים חייבות בלימוד אף במצות שהן חייבות, אבל זהו רק ממצוה המיוחדת שנאמר בלימוד התורה ושננתם או ולמדתם שבזה נדרש בניכם ולא בנותיכם, אבל כל מצוה ומצוה שנאמרה בתורה שהתורה מצוה אותה נכלל בציווי הזה גם שנדע כמו כשכתוב וקשרתם לאות על ירך יש בכלל זה לשמוע מה שאני מצוה ולדעת מה שאני מצוה וגם לדעת את כל פרטי המצוה באופן זה חייב ובאופן זה פטור, וכן הוא במצות אלו שהנשים חייבות, הציווי לקיים המצוה נאמר גם לנשים

⁶ ז"ל גאון עוזינו המהר"ל בספר ה'תפארת' (פכ"ז) "כי בודאי מצד השם יתברך הנותן, זמן מתן תורה ביום נ', רק שלא הגיע התורה אל המקבל רק ביום נ"א, ומכל מקום זמן מתן תורה הוא ביום החמישים, וכן קדושת חג העצרת שנתקדש לא נתקדש רק יום חמישים, וזה מפני שיום מתן תורה בעצמו הוא יום חמישים, והקדושה ליום מצד השם יתברך אשר הוא מקדש היום, ולפיכך יום טוב הוא ביום נ', רק קבלת המקבל ביום חמישים ואחד".

⁷ (כע"ז כבר איתא בגמ' ע"ז ג.) "מאי דכתיב 'ויהי ערב ויהי בקר יום השישי', מלמד שהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית, ואמר: אם ישראל מקבלין את תורת-י - מוטב, ואם לאו - אני אחזיר אתכם לתוהו ובוהו" ופי' רש"י "ה' דהששי יתירה וכתבה בסוף מעשה בראשית לדרשה זו והכי משמע ויהי ערב ויהי בקר יום השישי של ששה בסיון שעתידין ישראל לקבל התורה" עכ"ל, והק' בתוס' "תימה למ"ד בשבעה בחדש נתנו עשרת הדברות מאי יום הששי ו"ל דהיתה ראויה לינתן בשישי אלא שהוסיף משה יום אחד מדעתו" דהיינו שמצד הקב"ה התורה כבר נתונה ביום השישי בסיון- יום ה'.

כמו שמור את יום השבת שנכלל במצוה זו שאת צריכה שחייבת את זאת וזה ג"כ מצות לימוד אלא שאשה פטורה ממצוה הכללית של ולמדתם ששם איתמעטו נשים, אבל המצוה הפרטית שבכל מצוה שנכלל בה שצריכין לדעת, מזה אין מיעוט בנשים ולא שייך המיעוט מאחר שהיא מצווה במצוה עצמה ממילא מוכרחה לדעת המצוה עם כל פרטיה, וע"כ שייך שפיר שאשה צריכה לברך ברכת התורה משום שהיא מחוייבת במצות שחייבת ואף שלא נמנה מצוה זו במנין המצות זהו משום שהוא פרט בעצם המצוה אבל מצוה היא ודו"ק. עכ"ל. ומשמע מזה יותר ממה שאמרנו אלא שיש לימוד תורה מדין לימודה, ויש לימוד תורה מדין קיומה. והם הם הדברים.

הגאון רבי חיים מן שליט"א ענה לי על שאלה זו בערך כך-

האם בחתונתו אדם שמח על החיובים בהם הוא כורך את עצמו מהיום-פרנסה ועזרה וכו', או שהוא שמח בעצם הקשר? הלא וודאי בעצם הקשר. א"כ במתן תורה הלא וודאי לימוד התורה הוא מה שנחשב לעצם הקשר- 'ישראל ואורייתא חד', שזהו חלק הלימוד תורה. וכל חיובינו במצוות הם רק כהיכי תמצוי לצורת חיים המתאימה למי שחי בדבקות של נישואין עם הקב"ה. קשר זה הוא קשר הנישואין המתואר בפיוטים ובפסוקים, וכמ"ש (תענית כ"ו:): 'ביום חתונתו - זה מתן תורה' וכן אמרו (ברכות מז.) 'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב' אל תקרי מורשה אלא מאורסה' כי לימוד התורה הוא עצם הקשר בינינו לקב"ה. ע"כ שמחים ביום זה ומדגישים דוקא חלק זה של לימוד התורה.

כלומר- הן אמת שקבלנו ביום זה הן את מצוות התורה והן את התורה כ'חפצא' להתעסק בה וללמדה, רק העדפתינו ללימודה הוא בגלל שבו נמצאת מציאות הקשר עם הקב"ה שזה עיקר תוכנו של יום- 'יום חתונתו- זה מתן תורה'.